

Po stopách architekta Václava Vejrycha

Jitka Vandrovcová, Lenka Vandrovcová

Václav Vejrych se narodil 14. 11. 1876 v Horní Branné u Jilemnice. Pocházel ze stavitelské rodiny. Vystudoval vyšší průmyslovou školu v Praze. Praxi vykonával u Jana Vejrycha a Josefa Sakaře. Vejrychova projekční kancelář sídlila v Praze na Vinohradech, kde bydlel. Vejrych patřil mezi české architekty, které formulovala secese a historizující styly. To potvrzují jeho práce na dvou bytových domech v Praze Josefově, na nichž spolupracoval s Vojtěchem Picklem v letech 1908–1910 v pozdně secesním stylu. Pod vlivem dynamického vývoje moderní architektury postupně prošel kubismem, rondokubismem, purismem a funkcionalismem. Samostatně nebo ve spolupráci s Jaroslavem Kabešem či jinými architekty se zúčastnil mnoha soutěží na realizaci administrativních budov, škol, peněžních ústavů či bytových domů. S Jaroslavem Kabešem navrhl rondokubistickou Masarykovu školu (dnes gymnázium) v Pelhřimově v roce 1923. Právě Jaroslav Kabeš se stal jeho častým společníkem v soutěžích i v samotných realizacích, např. Vinohradská záložna v letech 1930–1933 a některé tábořské projekty. V letech 1938–1946 se podílel na projektu funkcionalistické budovy tělocvičny, dnes Sokolovna Královské Vinohrady, v Riegrových sadech na Vinohradech společně s Františkem Markem a Zbyňkem Jirsákem. Václav Vejrych uvedl, že získal 21 prvních, 12 druhých a šest třetích míst v různých architektonických soutěžích.

Moderní architektura

Architekt Václav Vejrych je představitelem české moderní architektury, která se začala rozvíjet od počátku 20. století. Moderní architektura se vymezila vůči historizující architektuře a secesi, jež kladly důraz na dekoraci a zdobnost budov. Moderní architektonické slohy prosazovaly koncept „forma následuje funkci“ – podstata stavby nemá být zakryta dekorací, rozhodující je funkce, které má být podřízena forma stavby. Tuto definici poprvé vyslovil Louise Sullivan v roce 1893. Principy moderní architektury byly formulovány již ve druhé polovině 19. století a některé z nich využívala i secese, např. železné konstrukce. Dalšími prvky moderní architektury byly: typizované prvky, rozměrový modul opakovaný na celé stavbě, skeletová konstrukce, kdy nosné zdivo nahrazuje právě skelet ze železných nosníků, litinových sloupů nebo od konce 19. století železobetonová konstrukce.

Zásadní význam pro vývoj moderní architektury v českých zemích měl architekt Otto Wagner, který byl profesorem na vídeňské akademii a byl i členem vídeňské Secese. Právě Wagner ovlivnil své žáky, nově nastupující generaci českých architektů, mezi kterými najdeme Adolfa Loose, Josefa Hoffmanna, Jana Kotěru, který měl pravděpodobně největší vliv na formování české moderní architektury.

Základní teze moderní architektury zní: architektonická forma je výsledkem formování prostoru pomocí konstrukce, vnější podoba stavby má odpovídat jejímu uspořádání a konstrukci. Vídeňská Secese směřovala od ornamentálního dekoru ke geometrickému a k jednoduchým formám, jimiž se vyznačovala česká moderna. Geometrický dekor je u staveb

české moderny redukován na minimum a proveden včleněním do stavby nebo strukturou materiálu použitého při stavbě. Přední architektem české moderny byl Jan Kotěra, který svým dílem ovlivnil své žáky na Uměleckoprůmyslové škole v Praze, kde vychoval celou generaci architektů, jenž vstoupili do praxe v prvních dvou desetiletích 20. století. Zásadní stavbou české moderny je budova muzea v Hradci Králové od Jana Kotěry z roku 1906, která nese všechny znaky nové architektury české moderny. Základními znaky byly: geometrický dekor, používání režného zdiva kombinujícího různě barevné cihly, důraz na plastické členění hmot v souladu s funkční logikou vnitřního uspořádání. Architektura moderny se objevila zejména ve výstavbě bytových a rodinných domů a víceúčelových městských domů, např. Gočárův Wenkeův dům v Jaroměři.

Z české moderny doslova vykryštalizoval kubismus, který se inspiroval rozkladem hmoty v malířství a sochařství. Teoretikem kubismu se stal architekt Pavel Janák. Kubistická architektura vznikla jako reakce na Kotěrovy požadavky logické a racionální architektury. Kubismus se soustředil zejména na průčelí stavby, které jí nejvíce charakterizovalo. Architektura se vyznačovala šikmými liniemi a plochami vyjadřujícími dynamičnost odpovídající procesu krystalizace. Kubističtí architekti pokládali za dokonalý tvar pyramidu na rozdíl od statického hranolu. Kubismus zasáhl i do užitého umění – nábytek, sklo, porcelán ad., který v mnoha případech navrhovali právě architekti. Kubistický sloh měl pouze krátké trvání v letech 1910–1914, jeho konec souvisí s vypuknutím 1. světové války. Kubistická architektura byla využívána hlavně na stavbu vil (Kovařovicova vila v Praze od Josefa Chochola), bytových domů (činžovní dům Diamant v Praze od Emila Králíčka), léčebných domů (Lázeňský dům v Bohdanči od Josefa Gočára) a obchodních domů (U Černé Matky Boží v Praze od Josefa Gočára). Kubistická a posléze i rondokubistická architektura byla českým přínosem světové architektury 20. století.

Se vznikem samostatné Československé republiky souvisí éra tzv. národního slohu zvaného rondokubismus, který je ryze československou záležitostí. Rondokubismus vyšel z kubismu, ale jeho ostré hrany nahradily měkké křivky, z pyramid a jehlanů se staly válce a koule. Architektura se projevovala výrazným plastickým členěním průčelí s rondokubistickými motivy, geometrickým ornamentem, sochařskou výzdobou zpodobňující národní témata, kterému odpovídalo i použití národních barev, bílé, červené a modré. Rondokubismus také neměl dlouhého trvání, do první poloviny 20. let 20. století. Mezi představitele tohoto architektonického slohu patří Josef Gočár banka Čs. legií v Praze Na Poříčí) a Pavel Janák (palác Adria na Jungmannově náměstí).

Ve 20. letech 20. století začal architektuře dominovat purismus a funkcionalismus, i když se nadále objevovaly stavby v historizujícím zejména klasicistním (neoklasicismus) provedení. Funkcionalismus a purismus očistil stavby od všech zbytečných prvků, zejména výzdoby. Využíval jednoduchá geometrická tělesa – hranoly a válce. Zásady českého funkcionalismu formuloval v roce 1924 Klub architektů v časopise Stavba. Vývoj funkcionalismus přímo souvisel s rozvojem vědy a techniky i mezinárodními levicovými idejemi. Adolf Loos tvrdil, že architektura nepatří mezi umění, což však nevyklučovalo její estetické ideály (dokonalé proporce, snaha o harmonické zasazení stavby do terénu). Funkcionalismus měl naplňovat zásady racionality, ekonomičnosti, sociální zřetele a ohledy na hygienu. Důležitou roli při

formulování zásad funkcionalismu měl mezinárodní kongres architektů (CIAM, kongres mezinárodní moderní architektury) v Lausanne v roce 1928. Na kongresu vystupoval již jako vůdčí osobnost moderní architektury Le Corbusier, který je autorem „Pěti bodů moderní architektury“ (1926).

1. Sloupy/piloty – jejich využití umožňuje vynést dům nad terén, čímž vzniká prostor pro zahradu, parkoviště a volný pohyb, a zároveň tak získává více světla.
2. Střešní zahrady – rovné střechy domů poskytují prostor pro zahrady, čímž kompenzují zabraný prostor samotnou stavbou.
3. Skeletová konstrukce – plně nahradila nosné zdi a zároveň umožnila volné členění prostoru nenosnými příčkami.
4. Pásová okna – skeletová konstrukce umožnila využití pásových oken, dlouhých skleněných pásů mezi sloupy, které propouštěly do prostoru dostatek světla.
5. Volné průčelí – průčelí objektu se díky skeletové konstrukci stalo nezávislým na vnitřním členění.

Architekti se soustředili nejen na výstavbu vil a rodinných domů (osada Baba – urbanistický projekt Pavla Janáka, vila Tugendhat od L. Miese van de Rohe, soubor rodinných domů ve Zlíně), ale i na bytové domy, neboť poválečné období přineslo velký přírůstek lidí do měst, zejména chudší a střední vrstvy. Bydlení mělo být zdravé, s dostatkem světla, vzduchu, dostatečného oslunění a vlastním hygienickým vybavením třeba i malým. Architekti volili pro výstavbu bytových domů pro méně majetné zejména kolektivní domy (kolektivní dům v Litvínově od E. Linhart a V. Hilského), které však poskytovaly v jednotlivých bytech vlastní sociální zařízení, kolektivní byly např. prádelny. Právě bydlení představovalo jeden z hlavních zájmů funkcionalismu. Stejně požadavky jako na bydlení měly splňovat i další typy staveb – školy, nemocnice i administrativní budovy (bývalý Všeobecný penzijní ústav dnes Dům Radost v Praze na Žižkově od J. Havlíčka a K. Honzíka) nebo ve velkých městech víceúčelové paláce, např. Broadway (B. Kozák a A. Černý), Bílá labuť (J. Hrubý aj. Kittrich) a Veletržní palác (O. Tyl aj. Fuchs) v Praze ad.

Realizace Václava Vejrycha v Táboře

- 1927–1929 Masarykovy školy, dnes ZŠ Tábor, Husova 1570/23
O výstavbě nových národních škol se začalo jednat už koncem 19. století vzhledem k narůstajícímu počtu obyvatel a tím i školou povinných dětí, které navštěvovaly dívčí a chlapecké školy na Starém Městě. Otevření obecných škol v budově bývalé hospodářské školy na počátku 20. století mělo být pouze dočasným řešením, které se protáhlo až do roku 1929. I poté byl tento objekt využit, jednak pro Obchodní školu, jednak pro knihovnu a čítárnu.

V roce 1923 město vybralo z došlých 24 návrhů na novostavbu obecných škol jako vítězný Václava Vejrycha, který ho musel v následujících letech ještě upravit, aby byl úspornější. Stavební povolení č. 14014 na stavbu dvoupatrové školní budovy ve tvaru písmene U město vydalo 10. 12. 1927. Stavební práce probíhaly od jara do podzimu 1928. Protože hlavní komunikace jdoucí ke škole, dnešní Husova ulice, protínala elektrickou dráhu Tábor-Bechyně, byl v těchto místech upraven úrovňový přejezd. Budova školy byla dokončena a k užívání

způsobila od 1. 9. 1929. Proti umístění školy měli mnozí námitky, hlavně z toho důvodu, že se nacházela na periferii. Na Marešově Vrchu tehdy stálo na 150 domů. Plusem bylo klidné prostředí bez frekventovaných komunikací (Komenského a Husova), ani bechyňská dráha nebyla moc frekventovaná a komín od elektrárny měl brzy přestat kouřit, protože parní kotle měly zanedlouho nahradit dieslové motory. O školu se zasloužil velkou měrou Dr. Jan Kolář jako předseda místní školní rady (od 1925) a poté jako starosta města (1927–1929).¹

Ve dnech 21.–26. 8. 1929 probíhalo stěhování veškerých učebních pomůcek a knih za pomoci povozů, většiny členů pedagogických sborů a žáků. Slavnostní otevření Masarykových škol na Marešově Vrchu proběhlo v poslední den prázdnin v neděli 1. 9. 1929. „Škola vystavěna dle projektu p. architekta Vejrycha z Prahy a vyžádala si nákladu asi 5,450.000 Kč. Práce zadávány ofertním řízením pokud možno domácím živnostníkům.² Škola naše (obecná chlapecká, poznámka LV), umístěna jest v přízemí obou křídel, má 6 tříd a 1 rezervní, ředitelnu, sborovnu a 4 kabinety.“³ „Učebny dívčí školy umístěny jsou v levém křídle v I. a II. poschodí, jedna v přízemí. Místnosti souterainí jsou věnovány odborné živnostenské škole pokračovací. Učebny mají ve světlosti 3,75 m. Podlahy jsou palubové, v tělocvičně a v šatnách z dubových vlisů. Konstrukce stropní provedeny jsou z armovaného betonu. Chodby vyloženy šamotovými dlaždicemi. U tělocvičny jsou zřízeny sprchy. Veškeré místnosti i chodby vytápěny budou ústředně, parou o nízkém tlaku, osvětlení je elektrické.“⁴ V objektu se nacházelo celkem 36 učeben. „Impozantní“ budova škol se rozkládala na ploše 1 842,4 m², celý areál se sportovišti, zahradami a klidovými plochami se rozkládal na ploše 8 000 m². V samostatné dvoupatrové budově byly umístěny byty pro ředitele a školníky.⁵

- 1930–1931 Obchodní škola a 1938–1939 přístavba Obchodní akademie, dnes Obchodní akademie Tábor, Jiráskova 1615
Obchodní škola se od svého vzniku několikrát přestěhovala, než město splnilo, co slíbilo, vystavět vlastní budovu pro obchodní školství. Stavební povolení městský úřad vydal v roce 1926, ale ke stavbě školy podle projektu Františka M. Klímy a Josefa Langa nedošlo. Město dalo přednost výstavbě budovy pro obecné školy, protože dva takto rozsáhlé projekty vyžadující značné finanční náklady nemohlo město pokrýt. Původní plány přepracoval Václav Velrych v roce 1930. Uliční průčelí bylo zkráceno na 30,80 m, budova zaujímalá plochu 446,50 m² a rozkládala se na parcele č. kat. 1254/3 za palácem Městské spořitelny na Novém Městě. Třípatrová budova byla z poloviny podsklepená (sklep a prádelna pro školníka, kotelna a skladiště na palivo). V přízemí se dodnes nachází dva vchody, jeden vedl do bytu školníka, druhý do vestibulu školy. Stavební povolení bylo vydáno 27. 3. 1930 a od 1. 9. 1931 byla budova způsobilá k užívání. V roce 1938 město přikročilo k rozšíření budovy obchodní školy, protože na počátku školního roku 1937/38 došlo k rozšíření obchodního školství v Táboře zřízením Obchodní akademie. Přístavba měla být vystavěna na části parcely č. kat. 1254/3, na níž se rozkládala školní

¹ Státní okresní archiv (dále jen SOKA) Tábor, fond Berní správa Tábor, inv. č. 316, karton 96, Tábor 1570; *Novostavby Masarykových škol v Táboře*, Český jih, roč. 57, č. 35, 31. 8. 1929, s. 1.

² Stavbu provedlo Konsorcium stavitelů ve složení František Josef Ješ, Jan Matějka, Ladislav Mužík, František M. Klíma, Josef Lang a Josef Mládek.

³ SOKA Tábor, fond Základní škola Tábor, Husova 1570/1 (III. ZŠ), Pamětní kniha pětiletá obecné školy chlapecké v Táboře na Novém Městě (1920–1945), s. 55, dostupné z <https://digi.ceskearchivy.cz/539532/31>.

⁴ SOKA Tábor, fond Základní škola Tábor, Husova 1570/2 (IV. ZŠ), Kronika obecné dívčí školy na Novém Městě v Táboře II. (1921–1951), s. 82, 83, dostupné z <https://digi.ceskearchivy.cz/539540/44>.

⁵ *Novostavby Masarykových škol v Táboře*, Český jih, roč. 57, č. 35, 31. 8. 1929, s. 1; *Nové školy na Marešově vrchu*, Tábor, roč. 63, č. 35, 6. 9. 1929, s. 3–4.

budova. Obdélníková přístavba projektovaná Václavem Vejrychem zabírala 199,52 m², s hlavní budovou ji spojila pasáž. V suterénu a přízemí přístavby se nacházela tělocvična a zbylý nezastavěný školní dvůr sloužil i nadále jako letní cvičiště. Stavební povolení bylo vystaveno 6. 5. 1938 a od 15. 3. 1939 byla přístavba způsobilá k užívání.⁶

- 1930–1931 Okresní dům, dnes Státní okresní archiv Tábor, Na Parkánech 1623
V průběhu 20. let byla projednávána úprava budovy okresního hejtmanství na Žižkově náměstí, která již nedostačovala svou velikostí a od 1. 1. 1928 se měla stát sídlem Okresního úřadu, který nahradil dosluhující Okresní správu politickou. Dle „§1 odst. 4 zákona o organizaci politické správy ze 14. 7. 1927 č. 125 sb. z. a n., je obec, která bude určena sídlem okresního úřadu, povinna opatřiti vhodné místnosti pro tento úřad a nésti náklad s jeho umístěním spojený.“⁷ V červnu 1928 se městská rada rozhodla, že přestavbu okresního úřadu zadá Václavu Vejrychovi nebo Janu Chomutovskému. Z přestavby nakonec sešlo a bylo přikročeno k výstavbě nové budovy v tzv. Domečkově zahradě, jejíž projekt byl zadán přímo Václavu Vejrychovi. Jelikož stavební náklad neslo město, vymohlo si, že původní budova hejtmanství zůstane majetkem města a na stavbu bude poskytnuta státní subvence. Novostavba okresního domu přišla na cca 3 000 000 Kč, stát poskytl 800 000 Kč. Stavba začala 10. 8. 1930, ale město v této době nemělo uzavřenou dlouhodobou zápůjčku, takže veškeré financování stavebních prací bylo opět na Konsorciu stavitelů,⁸ které jako mnoho táborských firem získalo takto důležitou a prestižní zakázku v době počínající hospodářské krize. Stavební práce zabraly pouhých 79 pracovních dní.
V novém Okresním domě se poprvé úřadovalo 29. 10. 1931. Slavnostní předání budovy následovalo až 6. 12. 1931. Ve dvoupatrovém objektu se nacházely jednotlivé úřady (lesní, školní ...), ordinace lékaře a zvěrolékaře, byt okresního hejtmana, který zaujímal polovinu II. patra (šestipokojový byt s pokojem pro služku), či byt zřízence, v němž se dnes nachází archivní knihovna v přízemí. Hlavní vchod se nacházel v Palackého ulici v okresním domě č. p. 350, který byl s novostavbou propojen prosklenou pasáží. U bočního vchodu z ulice Na Parkánech byl už 30. 9. 1931 osazen kamenný lev od sochaře Matějů z Prahy.⁹
- 1931–1932 Masarykovy školy práce – Živnostenská škola pokračovací, dnes Střední průmyslová škola strojní a stavební, Tábor, Komenského 1670/4
Živnostenské školy vyrostly na parcele č. kat. 1407/1 na Marešově Vrchu. V srpnu 1931 byla vypsaná ofertní řízení na jednotlivé práce, většinu získaly místní firmy. Stavební povolení č. 11270 vystaveno 17. 12. 1931. Budovu postavilo dle projektu Václava Vejrycha Konsorcium stavitelů.¹⁰ Škola byla dokončena a k užívání způsobilá od 1. 12. 1932. Budova byla postavena nákladem cca 2 000 000 Kč, třetinu částky kryla státní subvence.

⁶ SOKA Tábor, Berní správa Tábor, inv. č. 316, karton 97, Tábor 1615.

⁷ SOKA Tábor, fond Archiv města (dále jen AM) Tábor, inv. č. 1243, karton 223, rok 1930, fol. 61.

⁸ Zde ve složení František Josef Ješ, Jaroslav Krejčí, Jan Loskot, Jan Matějka a Antonín Soumar

⁹ SOKA Tábor, Berní správa Tábor, inv. č. 316, karton 98, Tábor 1623; fond MNV Tábor, Pamětní kniha města Tábora 1922–1967, s. 213, dostupné z

<https://digi.ceskearchivy.cz/DA?doctree=1kkotb&menu=3&id=1401&page=212>; Slavnostní otevření novostavby okresního úřadu v Táboře, Tábor, roč. 65, č. 47, 4. 12. 1931, s. 1–2; Předání budovy pro okr. úřad v Táboře, Tábor, roč. 65, č. 48, 11. 12. 1931, s. 3.

¹⁰ Zde ve složení František Josef Ješ, Jaroslav Krejčí, Jan Loskot, Jan Matějka, Ladislav Mužík, Jan Mládek a Antonín Soumar. Pánům stavitelům vzdal hold ředitel František Adámek v Pamětní knize školy: „musím poděkovat nejen za vzorné a velmi úsporné provedení, ale za umožnění stavby, ježto započali práce bez haléře zálohy a první splátku Kč 250.000- obdrželi téměř již při dokončení a uvolili se se zbytkem posečkatí proti náhradě mírných úroků až do splacení subvence státní. Jest to opravdu ochota mimořádná a nutno ji

Školní rok na živnostenských školách pokračovacích začínal 1. 10 1932. Učni se do nové budovy přesunuli 25. 10. (stěhování zahájeno 21. 10.), ale dílny nebyly ještě k dispozici, protože chybělo vybavení. Vybavení dílen a učeben si mělo vyžádat dalších 800 000 Kč. Velkou část dílen (12) vlastním nákladem vybavila jednotlivá živnostenská společenstva, škola pak nákladem 300 000 Kč vybavila 5 učeben, přednáškový sál, kabinet na ústřední sbírky, nocležnu s 15 lůžky, místnost pro poradnu pro volbu povolání, sborovnu a ředitelnu. O výzdobu vestibulů a chodeb se zdarma postarali sochaři Jan Vítězslav Dušek a Rudolf Kabeš, a malíř Ladislav Tousek, který sám na škole vyučoval. O zařízení školy se zasloužili i samotní učni, kteří opravili stávající vybavení a podíleli se i na výrobě nového. Ve školním roce 1932/33 školu navštěvovalo 477 žáků a učitelský sbor čítal 40 pracovníků. Dne 27. 2. 1933 schválila kancelář prezidenta republiky, aby škola nesla jméno T. G. Masaryka. Slavnostní předání školy proběhlo v neděli 28. 5. 1933 k 70. výročí založení školy v Táboře.¹¹

- 1934–1935 Finanční úřady, dnes Městský úřad, Žižkovo náměstí 11
Město se usneslo, že uprázdněná budova okresního hejtmanství (krajský dům) na náměstí bude určena k demolici. Objekt vystavěný v letech 1836 až 1837 podle projektu krajského inženýra Dominika Ponitze dosloužil.¹² Obyvatelé Starého Města si vymohli, aby plánovaný objekt finančních úřadů zůstal na Starém Městě, které dlouhodobě pociťovalo odliv kupní síly směrem na Nové Město. Stavební plány dodal v březnu 1934 Václav Vejrych.¹³

Dne 24. 8. 1934 obecní úřad vydal stavební povolení č. 7540 na stavbu okresních finančních úřadů (Berní úřad, Berní správa, Okresní finanční ředitelství, Cejchovní úřad, Důchodkový kontrolní úřad a Katastrální měřičský úřad). Zakázku na práce zednické, betonářské a kamenické získalo Konsorcium stavitelů,¹⁴ které se postaralo i o zbourání domu č. p. 242. Tento dům s budovou bývalého okresního hejtmanství skončil pod novostavbou finančních úřadů, které byly způsobilé k užívání od 23. 9. 1935.¹⁵

Ke slavnostnímu předání budovy došlo 22. 9. 1935. Finanční úřady v Táboře tak byly konečně umístěny na jednom místě nikoli jako dosud, kdy byly rozesety po celém městě. Václav Vejrych měl nelehkou práci v tom, že se musel vyrovnat s okolní zástavbou Žižkova náměstí. *„Nechtělo se mu sice budovati imitaci zašlých časů – ale respektoval do krajní míry historický ráz náměstí a již jako umělec, přizpůsobil novostavbu zavazujícímu okolí.“* ... Novostavba *„jest projektována jako stavba třípatrová, celá podsklepená. Hlavní fronta domu do náměstí netvoří přímkou, nýbrž z důvodu malebnosti a lepšího splynutí s okolím střední část vystupuje před stavební linií domu Záložny, oba kraje pak se chtěnou nesouměrností ustupují do pozadí. I výškově ustupuje třetí poschodí z náměstí do pozadí a jednopatrovou částí k domu pí. Pločkové (cukrárna, č. p. 12, poznámka LV), dociluje se příznivého účinku pohledového.*

vyzvednout.“ Obdobně se Konsorcium stavitelů zachovalo i při výstavbě národních škol, kdy při začátku stavebních prací město nemělo sjednané zápůjčky a Konsorcium vše financovalo ze svého.

¹¹ SOkA Tábor, fond Učňovská škola Tábor, Masarykovy školy práce – Pamětní kniha 1933–1938, s. 4–11, dostupné z <https://digi.ceskearchivy.cz/588948>; SOkA Tábor, Berní správa Tábor, inv. č. 316, karton 98, Tábor 1670; *Masarykovy školy práce v Táboře*, Tábor, roč. 67, č. 21, 26. 5. 1933, s. 3; *Slavnostní otevření Masarykových škol práce v Táboře*, Tábor, roč. 67, č. 22, 2. 6. 1933, s. 4.

¹² Karel THIR, *Staré domy a rodiny tábořské*, Díl. I., Tábor 1920, s. 102–106. SOkA Tábor, AM Tábor, inv. č. 1343, karton 224, rok 1934, fol. 198–202.

¹³ SOkA Tábor, AM Tábor, inv. č. 1343, karton 224, rok 1934, fol. 198–202.

¹⁴ Zde ve složení František Josef Ješ, Jaroslav Křeččí, Jan Loskot, Jan Matějka, Ladislav Mužík, Josef Mládek a Antonín Soumar.

¹⁵ SOkA Tábor, AM Tábor, inv. č. 1343, karton 224, rok 1935, fol. 1–223; SOkA Tábor, Berní správa Tábor, Tábor 11.

*Projektant ovšem velmi byl vázán požadovaným počtem místností a samozřejmými ohledy na určení budovy.*¹⁶

- 1934–1939 Osvětový dům, dnes Městská knihovna Tábor, Jiráskova 1775/3
Návrh na stavbu Osvětového domu pro místní spolky, knihovnu a čítárnu probíralo obecní zastupitelstvo již roku 1920 jako trvalou památku 500. výročí od založení města husity a zároveň k uctění 70. narozenin prezidenta Masaryka. Tehdy z výstavby sešlo, ale k prezidentovým osmdesátinám připravil ideový návrh místní stavitel Josef Lang, který Osvětový dům situoval mezi Farského a Budějovickou ulici. Tuto parcelu následně získala ČČS ke stavbě svého sboru.
Projekt Osvětového domu na parcela č. kat. 1254/3 za Městskou spořitelnou a obchodní školou vypracoval Václav Vejrych. Město vydalo 26. 7. 1934 stavební povolení. Po slavnostním položení základního kamene 19. 8. 1934 začalo Konsorcium stavitelů se stavbou Osvětového domu s hvězdárnou. Svou práci dokončilo na podzim 1935, kdy se sem nastěhovaly dva prapory 48. pěšího pluku Jugoslávie. Jejich kasárna na Pražském Předměstí byla tou dobou ve výstavbě. Osvětový dům armáda držela až do roku 1939, kdy se sem na čas nastěhovala knihovna i čítárna. Koncem roku 1939 objekt získalo zásobovací oddělení. Knihovna a čítárna se v objektu usadily „definitivně“ až roku 1946. Součástí Osvětového domu byla i dnes 3. nejstarší hvězdárna v České republice otevřená v roce 1938. Na jejím vzniku se podílel astronomický kroužek založený roku 1933.¹⁷
- 1937–1938 nerealizovaná budova reálného gymnázia na Pražském Předměstí. V reakci na memorandum profesorského sboru reálného gymnázia, kterým se dožadoval nové budovy, v níž by mohl ústav důstojně vychovávat mladé studenty a opustit tak stávající nevyhovující a kapacitně nedostačující prostory (část budovy dnešní ZŠ na náměstí Mikuláše z Husi). Někdy na přelomu let 1937–1938 zadalo ministerstvo veřejných prací pěti architektům vypracování náčrtků novostavby státního reálného gymnázia v Táboře. Náčrtky vypracovali: Ing. Arch. Václav Vejrych, Praha XII.; Ing. Arch. Vojtěch Kerhart, Praha III.; Dr. tech. Ing. Arch. K. Chochola, České Budějovice; Arch. J. Petrů, Praha II. a Arch. A. Tanzer, Praha-Dejvice. Město se rozhodlo zakázku zadat Václavu Vejrychovi, i když ani jeden z předložených návrh nevyhovoval, ale Vejrychův mohl být vhodně přizpůsoben. Celkové náklady neměly přesáhnout částku 4 000 000 Kč. Budova měla být třípatrová se suterénem, učebny orientovány směrem na jihovýchod. V nové budově se měly nacházet byty pro ředitele a dva školníky, tělocvična, kuchyně, kotelná, šatny, kreslárna, rýsovna, učebna zpěvu, učebna a pracovna chemie, fyziky a přírodopisu, temná komora, místnosti pro přespolní žáky nebo prostor pro jízdní kola ad.¹⁸
- 1938–1939 Sbor božích bojovníků ČČS ve spolupráci s Ing. Jaroslavem Kabešem, Farského 1960
Členové Československé církve usilovali od roku 1924 o získání jakéhokoliv pozemku na stavbu vlastního sboru. Postupně se vykrystalizovaly tři parcely: tzv. březinka v Podhradí (stojí tu sbor Jednoty bratrské), tzv. Sahara, prostor za pomníkem mistra Jana Husa, a parcela č. kat. 1254/3 za Městskou spořitelnou, která byla v letech 1933–1934 přenechána pro výstavbu Osvětového domu (knihovna). ČČS získala výměnou parcelu č. kat. 312/1 mezi

¹⁶ *Ku slavnostnímu otevření nové budovy státních finančních úřadů v Táboře*, Tábor, roč. 69, č. 34, 20. 9. 1935, s. 1.

¹⁷ SOKA Tábor, Berní správa Tábor, inv. č. 316, karton 101, Tábor 1775.

¹⁸ SOKA Tábor, AM Tábor, inv. č. 1343, karton 324, rok 1938, fol. 54–60.

dnešní Farského a Budějovickou ulicí. V roce 1934 CČS pověřila vytvořením ideového návrhu nového sboru Václava Vejrycha a Jaroslava Kabeše.

V únoru 1938 byly definitivně schváleny stavební plány na stavbu. Stavební práce (zednické a betonářské) byly zadány firmám Jan Loskot, Josef Mládek a Antonín Soumar stavitelé z Tábora, tesařské práce Stavebnině, klempířské práce firmám Bejšovec, Nevole, Pakosta a Vošta, pokrývačské práce firmě Truhlář, kamenické práce firmě Mašín-Jedlička, kamnářské práce firmě Vácha, dlaždičské práce firmě Schneider, kanalizace a vodovod firmě Pán a spol. Dne 11. 7. 1938 zahájili stavaři úpravu staveniště a první výkopy. Základní kámen stavby byl položen 26. 7. 1938 a poklepal na něj předseda rady starších Dominik Věšín se slovy „Český národ byl a bude.“ Stavební dozor vykonával Antonín Šíp z táborského stavebního úřadu. Na stavbě pracovalo denně v průměru 50 dělníků. Koncem roku 1938 stála již hrubá stavba úřední budovy (farní dům), která byla i zastřešena. Chrámová část byla vybetonována i vyzděna a provizorně připravena na zazimování. Stavba se znovu rozběhla na jaře 1939. V červnu finišovaly konečné úpravy sboru. Slavnostní otevření sboru proběhlo jako tichá manifestace proti okupačnímu režimu 6. 7. 1939.¹⁹

- 1939 nerealizovaná výstavba čtyřpatrových domů pro chudé v Sezimově ulici (dnešní ulice U Obecních domů) ve spolupráci s Ing. Jaroslavem Kabešem.²⁰

¹⁹ SOKA Tábor, Berní správa Tábor, inv. č. 316, karton 105, Tábor 1960.

²⁰ SOKA Tábor, AM Tábor, inv. č. 1379, karton 349, fol. 731a.